

Наредба № i-209 от 22 ноември 2004 г. за правилата и нормите за пожарна и аварийна безопасност на обектите в експлоатация

*ИЗДАДЕНА ОТ МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
И МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО В сила от 07.12.2004 г.*

Обн. ДВ. бр.107 от 7 Декември 2004г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определят изискванията за пожарна и аварийна безопасност на обектите в експлоатация и при извършване на монтажни, ремонтни и други видове дейности в тях.

Чл. 2. Тази наредба се прилага за обектите и прилежащите им територии в населените места и извънселищните територии, където се осъществява дейност, независимо от вида на собственост и основанието, на което се извършва дейността, и се съхраняват материали, независимо от тяхната форма.

Чл. 3. Изискванията на тази наредба са задължителни за собствениците, ръководителите, работниците, служителите и временно пребиваващите в обектите и прилежащите им територии.

Глава втора. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОЖАРНАТА И АВАРИЙНАТА БЕЗОПАСНОСТ

Чл. 4. Собствениците и ръководителите на обектите организират разработването и утвърждават вътрешни правила (инструкции) и други документи за осигуряване на пожарната и аварийната безопасност (ПАБ).

Чл. 5. (1) Собствениците и ръководителите на обектите възлагат дейността по ПАБ на определени длъжностни лица с писмена заповед.

(2) Дейността по ал. 1 може да се възлага на ръководителите на звената, създадени по чл. 120а и 120б от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), или на определени от тях лица.

(3) За обектите се създава досие, съдържащо документите, свързани с осигуряване на ПАБ, определени в чл. 6 и 7. Досието се съхранява от лицето, което организира и осигурява дейността по ПАБ.

Чл. 6. За обектите се разработват, утвърждават и съгласуват със съответната районна служба "Пожарна и аварийна безопасност" (РСПАБ):

1. правилата (инструкциите) за осигуряване на ПАБ на територията на обекта, в това число цехове, помещения, технологични линии и съоръжения, инсталации и др.;
2. плановете за действие на личния състав за гасене на пожари и ликвидиране на аварии;
3. плановете за осигуряване на ПАБ при ремонти, реконструкции и преоборудване в обектите;
4. плановете за евакуация при пожар или авария на личния състав и пребиваващите в обекта лица.

Чл. 7. За обекти с общ числен състав до 10 човека се изготвя само инструкция, регламентираща ПАБ в обекта, а дейността по чл. 5, ал. 1 може да се изпълнява от собственика или ръководителя.

Чл. 8. Плановете по чл. 6, т. 2, 3 и 4 се разработват задължително за:

1. производствени и обществени сгради за масово събиране на хора;
2. детски, учебни, социални и лечебни заведения за болнична помощ.

Чл. 9. Периодично, но не по-малко от веднъж в годината, плановете за действие на личния състав за гасене на пожари и ликвидиране на аварии и тези за евакуация се проиграват практически, за което се съставя протокол.

Чл. 10. В случаите, когато дейностите по чл. 6, т. 3 се извършват от други организации, плановете се разработват съвместно.

Чл. 11. (1) Собствениците или ръководителите на обектите издават заповеди за:

1. пожаробезопасно извършване на огневи работи;
2. пожаробезопасно използване на отоплителни, електронагревателни и други електрически уреди;
3. определяне на разрешените и забранените места за тютюнопушене;
4. изключване на електрическото захранване след приключване на работното време без денонощните потребители;
5. подготовка и инструктаж на личния състав по ПАБ;
6. осигуряване на пожарната безопасност в извънработно време за обекта;
7. поддържане и проверка на пожароизвестителните инсталации (ПИИ) и пожарогасителните инсталации (ПГИ);
8. поддържане и проверка на противопожарните уреди, съоръжения и средства за пожарогасене;
9. назначаване на комисия за определяне категорията на производство по пожарна опасност и групата на пожарна и взривна опасност съгласно действащите норми за пожарна безопасност в обекти с общ числен състав над 10 човека;
10. сформирание на нещатен щаб за ръководство на действията на ръководния, технологичния персонал и работниците при ликвидиране на пожари и за съдействие на

органите за ПАБ при осъществяване на пожарогасителна и аварийно-спасителна дейност в обекти с общ числен състав над 10 човека.

(2) Изключването на електрическото захранване по ал. 1, т. 4 се удостоверява в дневник по образец (приложение № 1).

Чл. 12. Собствениците, ръководителите и личният състав са длъжни да познават и да могат да работят с осигурените в обекта противопожарни и аварийно-спасителни уреди и съоръжения след преминаване на инструктаж съгласно изискванията на Наредба № 3 от 1996 г. за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана (ДВ, бр. 44 от 1996 г.).

Чл. 13. Състоянието на противопожарната автоматика, противопожарните, аварийно-спасителните уреди и съоръжения се удостоверява с протокол по образец (приложение № 2).

Чл. 14. (1) Комисията по чл. 11, ал. 1, т. 9 съставя протокол, който се утвърждава от собственика или ръководителя на обекта.

(2) При промяна на технологичния процес или предназначението на сградите и помещенията се извършва ново категоризиране.

Чл. 15. (1) Обектите се осигуряват с телефонна или друга връзка, свързваща ги с РСПАБ и със звеното за пожарна и аварийна безопасност, където има създадено такова по чл. 120а и 120б ЗМВР.

(2) При повреда на средствата за връзка собствениците или ръководителите уведомяват съответната РСПАБ и осигуряват други технически възможности за оповестяване.

Чл. 16. (1) В производствени обекти с преобладаваща категория на производство по пожарна опасност "А" и "Б" с обща застроена площ над 500 кв. м и с категория "В" с обща застроена площ над 1000 кв. м, намиращи се в населени места и извънселищни територии, без РСПАБ или противопожарен участък (ППУ), се обособяват депа за противопожарна техника и материално-технически средства за пожарогасене.

(2) В депата се съхраняват мотопомпени агрегати, шлангове, струйници, пенообразуващи вещества за пожарогасене, водовземателни стойки и други, видът и количеството на които се съгласуват от РСПАБ на територията, на която се намира обектът.

(3) Депа не се изискват за производствени обекти, в които има създадени звена за ПАБ по чл. 120а и 120б ЗМВР, осъществяващи пожарогасителна и аварийно-спасителна дейност.

Чл. 17. При ремонтни работи, свързани с изключване на участъци от водопроводната мрежа, излизане от строя на помпени станции, неизправности в ПИИ и ПГИ, изтичане на вода от пожарните водоеми или тяхното източване, незабавно се

уведомява съответната РСПАБ.

Чл. 18. В края на работното време всеки работник (служител) е длъжен да провери и да остави в пожаробезопасно състояние своето работно място, апаратите, машините, съоръженията и др., с които работи, съгласно проведения инструктаж по чл. 11, ал. 1, т. 5.

Глава трета. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ НА ОБЕКТИТЕ

Раздел I. Изисквания към територията на обектите

Чл. 19. (1) Територията на обекта се поддържа чиста от горими отпадъци.
(2) Горимите производствени отпадъци се събират на определени пожарообезопасени места и се изнасят извън района на обекта.

Чл. 20. (1) Към всички сгради, съоръжения, водоизточници и депа за противопожарна техника и материално-технически средства за пожарогасене в обектите се осигуряват и поддържат пътища и свободни достъпи, които през зимата се почистват от сняг и се опесъчават.

(2) Преди настъпване на зимния сезон противопожарните хидранти и откритите водоеми се подготвят за експлатация при отрицателни температури.

(3) За предстоящо затваряне на отделни участъци от пътищата, което пречатства минаването на противопожарните автомобили, предварително се уведомява съответната РСПАБ.

Чл. 21. (1) Незастроените площи, обособени от нормативно изискващите се разстояния между сградите и съоръженията, не могат да се използват за складиране на материали, оборудване, отпадъчен амбалаж, за паркиране на транспортни и други технически средства и построяване на временни сгради и съоръжения.

(2) Не се допуска спиране или паркиране на транспортни средства на разстояние 10 m преди и след противопожарните депа, хидранти и на площадките за противопожарни автомобили към противопожарните водоеми и резервоари за вода.

Чл. 22. (1) На прелезите на вътрешнообектните железопътни линии се поставят плътни настилки до горната част на релсата и се осигурява свободно преминаване на противопожарните автомобили.

(2) Престояване на вагони и локомотиви на местата на прелезите не се разрешава.

(3) Автоматичните портални врати и бариери се оборудват и с устройства за

ръчно задвижване.

Чл. 23. На територията на взривоопасни и пожароопасни обекти и в местата, където се съхраняват и преработват горими материали, използването на открит огън, ако това не е свързано с технологичния процес и тютюнопушенето, се забраняват.

Чл. 24. (1) Територията на обектите и складовите бази се осигурява с външно осветление, захранено от самостоятелен токов кръг.

(2) Противопожарните депа, водоизточниците и външните пожарни стълби се устройват и обозначават съгласно действащите стандарти и Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана (ДВ, бр. 77 от 1995 г.).

Раздел II. Изисквания към сградите и помещенията

Чл. 25. (1) Сградите, помещенията и външните технологични съоръжения се оборудват с уреди, съоръжения и средства за пожарогасене.

(2) Видът и количеството на уредите, съоръженията и средствата за пожарогасене се определят съгласно действащите норми за пожарна безопасност, а разполагането и обозначаването им се извършват в съответствие с действащите стандарти и Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 26. Пожароопасните места и тези за тютюнопушене в обектите се обозначават с указателни знаци в съответствие с Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 27. (1) В административните, производствените сгради, детските, учебните, социалните и лечебните заведения за болнична помощ, както и в сградите за масово пребиваване на хора се поставят схеми за евакуация на хората от съответния етаж с обозначение на стаите (помещенията), евакуационните изходи, посоката на евакуация и разположението на електрическите табла, протовопожарните уреди и сигнализация с необходимия пояснителен текст.

(2) Пътищата за евакуация и изходите се обозначават с указателни табели в съответствие с Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 28. (1) Всички врати на евакуационните изходи от помещенията с категория на производство "А" и "Б" и тези с категория на производство "В", "Г" и "Д", в които пребивават повече от 15 човека, трябва да се отварят навън.

(2) Не се разрешава заключване на вратите по пътя за евакуация, когато в сградите и помещенията пребивават хора.

(3) Не се разрешава монтирането на плъзгащи и въртящи се врати на евакуационни изходи.

Чл. 29. На всички врати към помещенията на производствени сгради и складове и на подходящи места на външните съоръжения с взривоопасни зони се поставят:

1. табели, указващи категорията на производство по пожарна опасност;
2. табели съгласно действащите стандарти.

Чл. 30. (1) Мероприятия с масово събиране на хора се провеждат само на предназначени за тази цел места.

(2) Изключения по ал. 1 се допускат след организиране и предварително извършване на проверка на всички помещения, евакуационни пътища и изходи, като се вземат мерки за осигуряване пожарната безопасност в сградите и помещенията. Резултатите от проверката и допълнително набелязаните мерки се отразяват в протокол.

Чл. 31. Устройването на базари, изложения и други подобни в сгради и помещения с друго предназначение се допуска само след разработване на инвестиционни проекти, съгласувани с органите за ПАБ.

Чл. 32. Допуска се устройването на временни (преместваеми) сгради и съоръжения при спазване на правилата и нормите за ПАБ.

Чл. 33. В коридорите, пожарозащитните преддверия, стълбищата и по други пътища за евакуация в сградите не се разрешава складирането на материали и оборудване.

Чл. 34. Противопожарните системи, съоръжения (ПИИ и ПГИ, димни люкове, пожарни клапи, помпи за противопожарни нужди и др.) и уреди постоянно се поддържат в изправно работно състояние при спазване инструкциите на производителя.

Чл. 35. Хоризонталните и вертикалните пожарозащитни прегради, през които преминават тръбопроводи, въздуховоди и кабели, в местата на преминаването се уплътняват с негорими материали, без да се намалява границата на огнеустойчивост (пожароустойчивост) и газодимонепроницаемостта.

Чл. 36. Собствениците и ръководителите на обектите осигуряват изправното техническо състояние на монтираните газодимоуплътнени врати на пожарозащитните преддверия, стълбищата, отделящи етажите в производствените, обществените и високите сгради и коридорите с дължина 60 и повече метра във високи сгради, което ежегодно се удостоверява с протокол.

Чл. 37. (1) Гардероби и шкафове за дрехи се разполагат само в определени за целта помещения, канцеларии и производствени помещения от категория на

производство по пожарна опасност "Д".

(2) Допуска се поставяне на гардероби и шкафове за дрехи в помещения от:

1. категория на производство по пожарна опасност "В" в случаите, когато не се използват горими течности и прахове и пребиваващите са не повече от 5 човека;

2. категория на производство по пожарна опасност "Г", когато са метални и не противоречи на други нормативни изисквания.

(3) Не се допуска поставянето на гардероби и шкафове в складови помещения, по коридорите и другите пътища за евакуация.

(4) Със заповеди на собствениците или ръководителите на обектите се осъществява смяната, пожаробезопасното съхраняване и почистването на омасленото работно облекло.

Чл. 38. (1) В подпокривните пространства с горими и трудногорими покриви не се разрешава съхраняването на леснозапалими и горими течности, газове и материали.

(2) Подпокривни пространства по ал. 1 се държат заключени.

Чл. 39. В сградите и помещенията не се разрешава:

1. изменението на функционалното предназначение и техническото преоборудване на помещенията без разработването на съответната документация, съгласувана с органите за ПАБ;

2. използването и съхраняването в подземните етажи на леснозапалими течности, газове и химикали в количества, които могат да образуват общообемна взривоопасна концентрация;

3. устройването по пътищата за евакуация на въртящи се врати и други съоръжения, пречатващи евакуацията на хората и/или намаляващи широчината на пътищата;

4. премахването на пожарозащитните и димопреградните врати към стълбищни клетки, коридори, преддверия, холове и вестибюли без предварително съгласуване с органите за ПАБ;

5. възпрепятстването достъпа до люкове и други устройства за ръчно управление на противопожарни съоръжения.

Чл. 40. Производствените помещения и оборудването се поддържат чисти от прах и взривоопасни отпадъци. Почистването се извършва съгласно технологичните изисквания или правилата по чл. 6, т. 1.

Раздел III.

Изисквания към електрическите инсталации и съоръжения

Чл. 41. Техническото състояние на електрическите мрежи и електрооборудването трябва да осигурява тяхната пожаробезопасна експлоатация и да съответства на Наредба № 3 от 2004 г. за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии (ДВ, бр. 90 и 91 от 2004 г.).

Чл. 42. Всички неизправности в електрическите инсталации и съоръжения, които могат да предизвикат искрене, късо съединение, нагряване на изолацията на кабелите и проводниците над допустимото, отказ на автоматични системи за управление и др., се отстраняват незабавно. Ако това е невъзможно, инсталациите и съоръженията се спират от експлоатация.

Чл. 43. Електропроводните линии и електрическите съоръжения се поддържат чисти от прах. Почистването се извършва съобразно условията на работната среда.

Чл. 44. При експлоатацията, ремонта и поддържането на електрическите инсталации, уреди и съоръжения не се разрешава:

1. използването на продукти, несъответстващи на изискванията на действащите стандарти;
2. използването на нестандартни предпазители в електрическите табла;
3. използването на електрически ютии, котлони, бързовари и други електронагревателни уреди в канцеларии, производствени и складови помещения, здравни и учебни заведения, хотели и други обекти за масово пребиваване на хора извън специално оборудваните за тази цел пожаробезопасни места, определени със заповед на собственика или ръководителя на обекта;
4. оставянето без наблюдение на включени в електрическата мрежа електронагревателни уреди, телевизори, радиоапарати и др.;
5. разполагането на прожектори върху горими покривни конструкции;
6. съхраняването на суровини, готова продукция, транспортни и други технически средства върху ревизионните шахти на тунели с електрически кабели, както и на 1 m около електрически табла;
7. нарушаването на защитното изпълнение на съоръженията (IP и взривозащитата);
8. откритото полагане на транзитно минаващи кабели и проводници през складови помещения;
9. нарушаването на инструкциите на производителите за монтаж и експлоатация на електрически съоръжения и изделия;
10. работата на лица, които не притежават необходимата квалификация.

Чл. 45. След приключване на работния ден електрическото захранване се изключва централно от прекъсвач, с отделени преди прекъсвача денонощни потребители, осигурени с оразмерена автоматична защита.

Раздел IV.

Изисквания към системите за отопление и вентилация

Чл. 46. Отоплителните и вентилационните съоръжения на сградите и помещенията се устройват и експлоатират при спазване на съответните нормативни актове и технически изисквания, установени за тяхното производство, монтаж и ползване.

Чл. 47. Преди есеннозимния сезон отоплителните уреди и съоръжения се проверяват и ремонтират, което се удостоверява с протокол. В експлоатация се допускат само изправни и стандартни уреди и съоръжения.

Чл. 48. В котелни помещения и такива, в които се използват горивни устройства, не се разрешава:

1. извършването на дейности, несвързани с обслужването на съответната инсталация;
2. употребата на нестандартни и отпадъчни нефтопродукти и други леснозапалими и горими течности, които не са предвидени в техническите условия за експлоатация;
3. изтичането на гориво от захранващата инсталация;
4. подаването на гориво при загасени и неизстинали горелки;
5. запалването на горелките на котлите за течно, прахово и газообразно гориво с ръчни факли;
6. запалването на горивната инсталация, работеща на течно гориво, без предварително продухване;
7. работата при неизправна автоматика и контролно-измервателни прибори;
8. употребата на горелки без автоматична защита;
9. оставянето на работещи котли без контрол;
10. сушенето на горими предмети и материали върху конструкцията и оборудването на котлите и тръбопроводите.

Чл. 49. Лицата, извършващи почистването, зареждането и запалването (включването) на отоплителните и други уреди и съоръжения, и тези, които ги използват, са отговорни за тяхната пожаробезопасна експлоатация.

Чл. 50. Комините и дымоотводните тръби се почистват от сажди и отлагания в началото на отоплителния сезон и при необходимост, като се вземат мерки за пожарна безопасност.

Чл. 51. При експлоатацията на отоплителните уреди не се разрешава:

1. използването на нестандартни отоплителни уреди;
2. употребата на леснозапалими и горими течности за разпалване;
3. сушенето и поставянето на горими предмети и материали върху уреди и на разстояние, по-малко от това, определено в инструкциите на производителите;
4. използването на вентилационните канали като дымоотводи;
5. повторно запалване на печки с течно гориво, преди те да са се охладили;
6. оставянето без контрол на печки с твърдо, течно и газово гориво и включени електрически отоплителни уреди (с изключение на топлоакмулиращите печки илъчистото отопление);
7. използването на газови отоплителни уреди, работещи с газ пропан-бутан, в подземните помещения.

Чл. 52. Отоплителните уреди на твърдо гориво се почистват в края на работното време и се зареждат непосредствено преди запалването им.

Чл. 53. Вентилационните инсталации, огнезащитните устройства и въздуховодите се поддържат в изправно състояние, осигуряващо пожарната им безопасност.

Чл. 54. Собствениците и ръководителите на обектите осигуряват изправността на монтираните системи за повишено налягане и отдимване, за състоянието на които съставят ежегодно протокол.

Глава четвърта.
ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОЖАРНАТА И АВАРИЙНАТА
БЕЗОПАСНОСТ НА ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ПРОЦЕСИ,
ОБОРУДВАНЕТО, СКЛАДОВИТЕ ПОМЕЩЕНИЯ, ТОВАРО-
РАЗТОВАРНИТЕ РАБОТИ И ПРИ ИЗВЪРШВАНЕ НА ОГНЕВИ
РАБОТИ

Раздел I.

Изисквания към технологичните процеси и оборудването

Чл. 55. В технологичните процеси се използват само вещества и материали с установени параметри на пожарна и взривна опасност.

Чл. 56. Параметрите на режима на технологичното оборудване и процеси, свързани с употребата на горими газове, леснозапалими и горими течности, горими прахове и взривоопасни смеси се поддържат в съответствие с изискванията на технологичните инструкции и паспортната документация.

Чл. 57. При експериментални производства за всеки нов експеримент се разработват и изпълняват мерки за осигуряване на ПАБ.

Чл. 58. Не се допуска експлоатация на неизправно технологично и друго оборудване, което може да доведе до пожари, експлозии и аварии.

Чл. 59. Строителните конструкции, технологичното и електрическото оборудване, отоплителните тела и инсталации се почистват периодично от взриво- и пожароопасни прахове и други горими материали по ред, установен от собственика или ръководителя на обекта.

Чл. 60. Изстинал продукт и замръзнали участъци по тръбопроводите се подгръват с гореща вода, пара, пясък или по други пожаробезопасни начини.

Чл. 61. На резервоарите за леснозапалими и горими газове и течности се означават максималната граница на тяхното запълване и наименованието на веществото.

Чл. 62. (1) В процеса на експлоатация на технологичното оборудване се осигурява постоянна изправност на дихателните и предохранителните клапани, огнепреградителите, нивомерите, дренажните системи, отвеждащите тръби, контролно-измервателните прибори, взривните мембрани и другите устройства, гарантиращи безопасна работа.

(2) Прегледите и ремонтите на оборудването се извършват съгласно изискванията на техническата и технологичната документация.

(3) Резултатите от проверките на дихателните и предохранителните клапани, огнепреградителите и нивомерите се отразяват в протокол.

Чл. 63. (1) При изтичането на леснозапалими и горими течности и газове от технологичното оборудване незабавно се вземат мерки за отстраняване на неизправностите.

(2) Теплоизолацията на технологичното оборудване, напоена с леснозапалими или горими течности, се заменя незабавно след ликвидиране на повредите, предизвикали изтичането на продукт.

Чл. 64. За разположението и реда за включване и спиране на основните и аварийните пожарозащитни, пожарогасителни, взриво- и пожароопасни комуникации се разработва схема, която се поставя на видно място.

Чл. 65. Обслужващият персонал се задължава да познава технологичната схема на оборудването, местата на пусковоспирателните устройства и да може да ги използва при авария или пожар.

Чл. 66. (1) Системите за евакуация на горими газове, леснозапалими и горими течности от вместимостите и апаратите в случай на авария или пожар се поддържат постоянно в изправност.

(2) Крановете на линиите за аварийно отвеждане на горими газове, леснозапалими и горими течности се означават, като се осигурява свободен достъп до тях. Редът и последователността на операцията за аварийно отвеждане се определят с инструкцията, утвърдена от ръководителя или собственика на обекта.

Чл. 67. Не се допускат машини с движещи се механизми и апарати с бъркалки при обработване на взриво- и пожароопасни вещества и материали да работят без заземяване, с изключени или неисправни уловители на твърди предмети и частици.

Чл. 68. Във взривоопасните зони всички дейности се извършват с искронеобразуващи инструменти, а обслужващият персонал се задължава да използва искронеобразуващи и антистатични обувки, работно облекло и бельо.

Чл. 69. В пожароопасните и взривоопасните производства се поставят знаци за противопожарна охрана в съответствие с БДС ISO 6309.

Чл. 70. Констатираните повреди по апаратите, работещи с горими газове, леснозапалими и горими течности и взривоопасни вещества, се отстраняват незабавно.

Чл. 71. (1) За миене и обезмасляване на изделия и детайли се използват негорими състави, пасти и други пожаробезопасни материали и инсталации.

(2) Употребата на горими и леснозапалими течности по ал. 1 се допуска след съгласуване с органите за ПАБ.

Чл. 72. Взривоопасните и горимите изходни суровини за боядисване, миене и за други цели се доставят в готов вид. Смесването им се извършва в отделни помещения или на открити площадки, при спазването на изискванията за ПАБ.

Чл. 73. Разлетите или разсипаните взриво- и пожароопасни вещества и материали се събират и почистват незабавно.

Чл. 74. Празните съдове от използвани взривоопасни вещества и материали се държат плътно затворени и се съхраняват извън производствените помещения, на специално определени площадки, защитени от прякото действие на слънчевите лъчи.

Чл. 75. В лабораториите и другите места, предназначени за работа с взриво- и пожароопасни материали, не се допуска съвместно съхраняване на сгъстен въздух и кислород в едно помещение с леснозапалими и горими течности.

Чл. 76. Употребата на огън за откриване изтичането на газ от газопроводни инсталации и газови прибори не се разрешава.

Чл. 77. Отработените леснозапалими и горими течности се събират в специален негорим и херметично затворен амбалаж, който след приключване на работа се изнася от лабораторията (помещението).

Чл. 78. Не се допуска изливането на леснозапалими и горими течности в общата канализационна система.

Чл. 79. Не се допуска оставянето без контрол на запалени горелки и други нагревателни уреди, които не са осигурени със съответната автоматика.

Чл. 80. Не се допуска зареждането с втечнени и сгъстени горими газове на съдове, работещи под налягане, на които не е извършена проверка, чрез хидравлично изпитване, съгласно действащите стандарти.

Раздел II.

Изисквания при съхраняване на взриво- и пожароопасни вещества и материали

Чл. 81. (1) В складовите помещения без рафтове материалите се складират на фигури. Местата за подреждане на фигурите се означават с ограничителни линии. Височината на фигурите не може да надвишава 2 m при липса на пожарогасителна инсталация, а площта им да надвишава 100 кв. м.

(2) Срещу вратите на складовете се оставят проходи (пътеки) с широчина не по-малко от 1 m. Проходите в закритите складове, навеси, както и празните пространства между фигурите на откритите площадки се обозначават и се поддържат свободни от всякакви материали.

(3) Преди разтоварване на насипни пожароопасни вещества и материали мястото, което е определено за складиране, се почиства от други горими материали.

Чл. 82. При съхраняването на взриво- и пожароопасни вещества и материали се спазват изискванията на съответните технологични и други инструкции.

Чл. 83. Веществата и материалите се класифицират и съхраняват въз основа на техните физико-химични свойства и пожарна характеристика.

Чл. 84. Местата в производствените цехове и помещения, които се предвиждат за обособяване на междинни (буферни) складове за горими материали и негорими материали в горима опаковка (суровини, полуготова и готова продукция) за еднодневна (24-часова) работа, се съгласуват с органите за ПАБ.

Чл. 85. Не се допуска паркиране и ремонт на товаро-разтоварни и транспортни средства в складови помещения.

Чл. 86. Върху амбалажа, предназначен за опаковане на взривоопасни и пожароопасни вещества и материали, се поставя надпис (етикет) с наименованието на материала и знак за опасност съгласно БДС ISO 6309.

Чл. 87. При аварийно изтичане на горими газове от бутилките те незабавно се изнасят от склада и се вземат мерки за обезопасяването им.

Чл. 88. Площадките за складиране на дървен материал, въглища, бутилки с горими газове, съдове с леснозапалими и горими течности се почистват от горими

материали и тревна растителност или се покриват със слой от пясък или пръст.

Чл. 89. Не се допуска складирането на материали, способни да се самонагриват и самозапалват, в близост до и над източници на топлина.

Чл. 90. Не се разрешава складирането и транспортирането с транспортни средства, включително с ленти, на вещества и материали с изразени признаци на самозапалване (тлеене, дим или висока температура).

Чл. 91. Не се допуска използването на открит огън на разстояние от взриво- и пожароопасни обекти, по-малко от 50 m.

Раздел III.

Изисквания при товаро-разтоварни работи и транспортиране на взриво- и пожароопасни вещества и материали

Чл. 92. На местата, където се извършват товаро-разтоварни работи с взриво- и пожароопасни материали, не се допуска използването на открит огън, небезопасна техника и транспортни средства за работа в съответната среда.

Чл. 93. Не се допуска оставянето без наблюдение на транспортни и други средства по време на товаро-разтоварните работи.

Чл. 94. Разсипаните или разлетите взривоопасни и пожароопасни материали от повредени опаковки незабавно се събират и почистват.

Чл. 95. При извършване на товаро-разтоварните работи с взриво- и пожароопасни материали се спазват изискванията на маркировката и предупредителните надписи на опаковката.

Чл. 96. Не се допуска извършването на товаро-разтоварни работи с взриво- и пожароопасни вещества и материали при работещи двигатели и без осигурено заземяване на транспортните средства.

Чл. 97. (1) Не се допуска съхраняването и транспортирането на леснозапалими течности в съдове, предизвикващи статично електричество, и в такива, които не са електропроводими.

(2) Изискването по ал. 1 не се прилага в случаите, когато са изпълнени конструктивни и технологични решения за предотвратяване образуването или отвеждането на статично електричество.

Чл. 98. Транспортирането на взривоопасни и пожароопасни вещества и материали, местата за разтоварване, изискванията към съответните превозни средства и знаците за обозначаване са в съответствие със:

1. БДС ISO 6309;
2. Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (АДР) (ДВ, бр. 28 от 1995 г.);
3. Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (РИД).

Раздел IV.

Изисквания за пожарна и аварийна безопасност при извършване на огневи работи

Чл. 99. (1) В заповедта по чл. 11, ал. 1 собствениците или ръководителите на обектите определят:

1. постоянните места за извършване на огневи работи и тяхното противопожарно осигуряване;
2. условията и реда за извършване на огневи работи на временните места;
3. реда за разрешаване извършването на огневи работи и упълномощеното за това лице;
4. местата, където огневите работи се забраняват или се допускат след вземане на необходимите мерки за пожарна безопасност и при пълно спиране на производството;
5. условията и реда за безопасно извършване на ремонтни и монтажни дейности, свързани с огневи работи, в помещения, където се работи с пожароопасни и взривоопасни материали;
6. изискванията, които се предявяват към външни строително-монтажни организации и търговци, наемани за извършване на ремонтни и монтажни дейности, свързани с огневи работи;
7. организацията за извършване на огневи работи в извънработно време, празнични, почивни дни и при влошени атмосферни условия за ликвидиране последствията от аварии;
8. реда за уведомяване на РСПАБ за началото и края на огневите работи в пожаро- и взривоопасна среда;
9. организацията, подготовката и инструктажа на ръководителите и изпълнителите на огневи работи;
10. изискванията за пожарна безопасност при съхраняване на заваръчните агрегати и съоръжения след работа.

(2) При промяна на условията, при които е издадена заповедта, се издава нова, съобразена с настъпилите изменения.

Чл. 100. (1) Огневите работи се извършват на постоянни и временни места.

(2) Постоянни места са тези, които представляват специално пригодени помещения с осигурена вентилация и (или) открити площадки, които се оборудват с противопожарни уреди и съоръжения.

(3) Временни са местата, където се извършват огневи работи извън

определените постоянни места.

Чл. 101. (1) За извършването на огневи работи на временните места се попълва акт (приложение № 3), който се регистрира в дневник (приложение № 4).

(2) Актът за извършване на огневи работи се издава от определеното със заповедта лице или от собственика или ръководителя на обекта.

(3) В акта се определя ръководителят на огневите работи за всеки отделен случай.

(4) Ръководител на огневите работи може да бъде ръководителят на обекта или лице, назначено на длъжността главен механик, началник на ремонтна работилница, технолог и други лица, притежаващи техническо образование.

(5) За постоянните места по чл. 100, ал. 2 акт за извършване на огневи работи не се изисква.

Чл. 102. Актът за извършване на огневи работи на временни места се издава за срок до три дни, при условие че характерът на работата в посочения срок не се изменя.

Чл. 103. (1) При наличие на условия за образуване на взривоопасни концентрации от пари или газове лицето, издаващо акта, организира вземането на проба за анализ на средата на всеки два часа, резултатите от която се отразяват в протокол за определяне на взривната опасност (приложение № 5).

(2) В протокола по ал. 1 се дава заключение за възможността за извършването на огневи работи.

Чл. 104. Актът за извършване на огневи работи и протоколът за определяне на взривната опасност задължително се съхраняват до три дни от определеното длъжностно лице, което осъществява дейността по ПАБ в обекта, или от звеното за пожарна и аварийна безопасност, където има създадено такова по чл. 120а и 120б ЗМВР. В случай на пожар или експлозия те се предават на разследващите органи.

Чл. 105. (1) При основни ремонти, преустройства, реконструкции и модернизации на цехове, съоръжения и други, свързани с огневи работи, собственикът или ръководителят на обекта утвърждава план за осигуряване на ПАБ, който включва:

1. мероприятия преди ремонта за подготовка на обекта за осигуряването на ПАБ при извършването на отделните дейности;

2. мероприятия по време на ремонта за осъществяване на контрола при извършване на отделните дейности;

3. мероприятия след ремонта за осигуряване на ПАБ.

(2) Планът се съгласува с РСПАБ, а в случай на пълно спиране на производствената дейност срокът за валидност на акта за извършване на огневи работи е еднакъв с установения срок в плана.

Чл. 106. Отстраняването на аварии, свързани с неотложни огневи работи, се допуска до издаването и съгласуването на акта след вземането на необходимите мерки

за пожарна безопасност и при прекия контрол от ръководителя или собственика на обекта и определеното със заповедта лице.

Чл. 107. (1) Огневите работи могат да започнат само след като ръководителят съвместно с представител на звеното по чл. 120а или 120б ЗМВР упражнят контрол по изпълнение на предвидените мерки за осигуряване на пожарната безопасност.

(2) В обектите, където няма звена за пожарна и аварийна безопасност, контролът по ал. 1 се осъществява от ръководителя на огневите работи и лицето, изпълняващо дейността по ПАБ.

Чл. 108. (1) За извършване на огневи работи се допускат само квалифицирани лица.

(2) Лицата, извършващи огневи работи, и ръководителите им преминават периодичен инструктаж по пожарна безопасност в съответствие с Наредба № 3 от 1996 г. за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана. Инструктажът се организира от ръководителя или собственика на обекта и се провежда от лицето, изпълняващо дейността по ПАБ в обекта, или от звената, създадени по чл. 120а и 120б ЗМВР.

Чл. 109. (1) Преди всяко извършване на огневи работи на лицата, които ги извършват, се провежда извънреден инструктаж в съответствие с Наредба № 3 от 1996 г. за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана.

(2) Инструктажите по ал. 1 се извършват от определено със заповедта на ръководителя или собственика на обекта длъжностно лице или от ръководителя на заваръчните и други огневи работи, с участието на представител на звеното за пожарна и аварийна безопасност по чл. 120а и 120б ЗМВР, където има създадено такова.

Чл. 110. (1) При извършване на огневи работи в пожароопасни или взривоопасни места издаващият акта уведомява РСПАБ и може да изисква осигуряване на дежурство с противопожарен автомобил.

(2) По преценка на ръководителя на обекта, за извършване на огневи работи се осигурява дежурство с противопожарен автомобил от звеното за пожарна и аварийна безопасност по чл. 120а и 120б ЗМВР, където има създадено такова.

Чл. 111. При извършване на огневи работи в обектите се спазват задължителни специфични изисквания, които се определят в зависимост от вида на извършваната работа, съгласно приложение № 6.

Глава пета.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Чл. 112. Нарушителите на тази наредба носят административно-наказателна отговорност съгласно ЗМВР.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Авария" е внезапна технологична повреда на машини, съоръжения и агрегати, съпроводена със спиране или сериозно нарушаване на технологичния процес: взривове, възникване на пожари, радиационно, химическо или бактериологично замърсяване, които водят до разрушения и жертви или застрашават живота и здравето на населението и до замърсяване на околната среда.

2. "Обекти" са всички недвижими имоти, съоръжения и инсталации на министерства, ведомства, организации, общини, търговци, търговски дружества и други правни субекти, които подлежат на контрол в съответствие с действащите правила и изисквания за пожарна безопасност по ЗМВР и нормативните актове по прилагането му.

3. "Продукт" е материален резултат от дейности и процеси, включващи технически средства, преработени материали и други.

4. "Указателни" са знаците, които дават информация за местоположението на аварийни изходи, места за първа помощ, спасителни и противопожарни средства и маршрутите към тях.

5. "Огневи работи" са дейности, свързани със заваряване, запояване и рязане на метали и техните сплави при използване на заваръчни съоръжения, течни горива и топенето на битум и смоли с употреба на твърдо, течно и газообразно гориво.

6. "Ръководители" са служебните лица, които ръководят държавните органи, организациите, местната администрация, юридическите лица и търговците по смисъла на Търговския закон.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Указания по прилагане на тази наредба дава директорът на Национална служба "Пожарна и аварийна безопасност" при МВР.

§ 3. Контролът по изпълнението на наредбата се възлага на директора на Национална служба "Пожарна и аварийна безопасност" при МВР и на директорите на Столичната и регионалните дирекции на вътрешните работи.

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 112, ал. 2 ЗМВР.

§ 5. Наредбата влиза в сила от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение № 1 към чл. 11, ал. 2

ДНЕВНИК
за изключване на електрическото захранване след
работно време

Дата	Час	Работно място	Отговорник	Подпис
------	-----	---------------	------------	--------

Приложение № 2 към чл. 13

ПРОТОКОЛ
№

Днес, 200 ... г. на основание сключен договор № от 200 ... г. е извършен абонаментен сервиз на пожароизвестителна (пожарогасителна) инсталация на обект:

.....
..

(наименование на възложителя)
от представители на

.....
..

(наименование на изпълнителя)
Абонаментното обслужване обхвана следните възли и детайли на инсталацията:

1. Проверени акумулатори бр.
2. Извършен преглед и контролни измервания на апаратура:
а) типбр.

.....
..

- б) типбр.

3. Проверка правилното функциониране на лъчеви комплекти бр.

4. Проверка правилното функциониране на сигнални устройства бр.

.....

..
5. Проверка изправността на веригите на лъчи бр.
.....

..
6. Обслужване на инсталациите:

а) типбр.
.....

..
б) типбр.
.....

..
7. Контролно задействане на инсталациите типбр.

По време на обслужване бяха подменени следните резервни части:

1.бр.

2.бр.

Инсталацията работи нормално и се предава в пълна изправност за експлоатация.

Представител на
възложителя:

.....
(длъжност, фамилия)

Представител на
изпълнителя:

.....
(длъжност, фамилия)

Приложение № 3 към чл. 101, ал. 1

АКТ

за извършване на огневи работи на временни места
.....
.....

....
(собствено, бащино, фамилно име и длъжност на лицето,
определено със заповед №/.....)

СЪГЛАСУВАМ:

1. Характер на работата:

.....

..

(електрозаварка, газозаварка,
поялна работа и т. н.)

2. Място на работата:

.....

..

(цех, помещение, съоръжение и т. н.)

3. Определям ръководител на огневите работи:

.....
..
.....
..

(собствено, бащино и фамилно име)

.....
..

(длъжност)

4. Определям изпълнител на огневата работа:

.....
..
.....
..

(собствено, бащино и фамилно име)

.....
..

(търговец, учреждение, организация, адрес)

5. С бригада отА/

.....
..

Б/В/

.....
..

6. Актът е валиден от часа на 200 ... г. до..... часа на200 ... г.

7. Мероприятия, които следва да се извършат за осигуряване безопасното извършване на огневите работи

а) преди
работа: 1.
.....

2.
.....

3.
.....

(попълва се от ръководителя
на огневите работи)

б) по време на
работа: 1.
.....

2.
.....

3.

.....
.....

(попълва се от ръководителя
на огневите работи)

в) след работа:

1.

.....
.....

2.

.....
.....

3.

.....
.....

(попълва се от ръководителя
на огневите работи)

г) допълнителни противопожарни мероприятия:

1.

.....

..

2.

.....

..

3.

.....

..

4.

.....

..

(попълва се от издалия акта или звеното за
ПАБ по чл. 120а или 120б ЗМВР,
където има такова)

Издак акта:

(подпис)

8. Лицето, определено да наблюдава огневите работи:

.....

..

(име, фамилия)

.....
(подпис)

9. Представител на звеното за ПАБ по чл. 120а или
120б ЗМВР

(при условие, че има такова звено)

.....

.....

.....

(собствено, бащино и фамилно име на лицето) (подпис)

Актът е издаден на 200... г. в ч.

във връзка с чл. 8 ал. 2 от
изискванията за ПАБ при
извършване на огневи
работи

Извършена проверка за осигуряване на ПАБ след
приключване на огневите работи: 200 ... г. ч.

Изпълнител на огневите работи:

.....

..

(име, фамилия)

.....

(подпис)

Ръководител на огневите работи:

.....

..

(име, фамилия)

.....

(подпис)

Приложение № 4 към чл. 101, ал. 1

ДНЕВНИК

за регистриране на огневи работи в

.....

(наименование на обекта)

№ по ред	Място на огневите работи (цех, апарат, вмести-мост, инста-ляция и др.)	Дата и час на огневите работи от ... ч. до ... ч. на ... 200 ... г.	Изда-акта за извърш-ване на огневи работи (длъж-ност, фамил-но име)	Ръково-дител на огневите работи (подпис)	Регистрирал акта (зва-ние, фамил-но име и подпис; длъжн. лице, извършващо дейността по ПАБ)
----------	--	---	---	--	---

Приложение № 5 към чл. 103, ал. 1

ПРОТОКОЛ

за определяне взривната опасност на проба от въздух

Пробата е взета в ч. и мин. на
.....
200 ... г.

Място, откъдето е взета пробата:
.....
.....
.....

(посочва се точното място: помещение, цех, апарат,
вместимост и т. н.)

Пробата е взета от: 1.
.....
(собствено, бащино и фамилно име)
.....
.....
(длъжност и месторабота)

В присъствието на: 2.
.....
.....
(собствено, бащино и фамилно име на лицето, представи-
тел на търговеца, учредението, организацията, обекта при
вземане на пробата от въздуха)

Удостоверяваме, че пробите са взети от горепосочени-
те места:

1.
(подпис)
2.
(подпис)

Резултати от анализа на въздуха:
.....
.....
.....
.....
.....

Заклучение:
.....
.....
.....

(оценка може или не може да се извършват огневи работи
в помещението, съоръжението, апарата, района и т. н.)
Извършил анализа и дал заключението:

1.

.....
.....
(собствено, бащино и фамилно име) (дата)
(подпис)

2.

.....
.....
(собствено, бащино и фамилно име) (дата)
(подпис)

Протоколът е валиден до два часа след вземане на пробата. Ако огневите работи продължават повече от два часа, прави се нов анализ.

Приложение № 6 към чл. 111

Изисквания за ПАБ при извършване на огневи работи

1. Изисквания за осигуряване на ПАБ при извършване на огневи работи

1.1. Не се допуска извършване на заваръчни, газорезни и поялни работи:

1.1.1. преди да са изпълнени всички мероприятия, предвидени в акта, издаден съобразно изискванията на тази наредба, на Правилника по безопасността на труда при заваряване и рязане на металите (Д-08-002) от 1978 г. (ПБТЗРМ) (необнародван, изменен и допълнен в Информационен бюлетин на труда (ИБТ) на Министерството на труда и социалните грижи, бр. 8 - 9 и бр. 11 - 12 от 1993 г.), на Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на газовите съоръжения и инсталации за втечнени въглеводородни газове, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2004 г. (ДВ, бр. 82 от 2004 г.), и на браншовите правилници за безопасна работа;

1.1.2. при неизправни заваръчни съоръжения;

1.1.3. преди изсъхване на положена боя върху конструкции и изделия;

1.1.4. когато в процеса на работа е възможно образуване на взривоопасни концентрации на пари, газове или горими прахове;

1.1.5. когато работното облекло и ръкавиците, ползвани от работещите на обекта, са изцапани с леснозапалими и горими течности;

1.1.6. когато в заваръчните кабинни и в помещенията, където се извършват огневи работи, се съхраняват леснозапалими и горими течности, газове и други горими предмети и материали;

1.1.7. когато изпълнителите не притежават съответните квалификационни документи;

1.1.8. при опасност от съприкосновението на електрически проводници под напрежение с бутилки със сгъстени, втечнени или разтворими газове;

1.1.9. на апарати и комуникации, напълнени с горими и токсични вещества или с намиращи се в тях под налягане негорими течности, газове, пари и въздух; изключения се допускат само в случаите, определени в Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на газовите съоръжения и инсталации за втечнени въглеводородни газове;

1.1.10. когато не са осигурени уреди и средства за пожарогасене и не са взети необходимите противопожарни мерки.

1.2. При извършване на огневи работи в почивни и празнични дни освен спазване на посочените в тази наредба изисквания се осигурява дежурство от лице, определено от ръководството на обекта, като предварително се уведомява РСПАБ и звеното за ПАБ, където има създадено такова.

1.3. На местата, където се извършват огневи работи, в зависимост от конкретните условия се осигуряват уреди и средства за гасене на пожар - пожарогасители, негорими противопожарни одеяла, кофпомпи и кофи с вода, пясък и др., а при наличие на противопожарни кранове и хидранти - водопроводни линии.

1.4. Работниците, участващи в извършването на огневи работи, трябва да са обучени за работа с уредите и средствата за гасене на пожар.

1.5. Временните места, където се извършват огневи работи, предварително се почистват от горими материали в радиус най-малко 5 m, а от леснозапалими и взривоопасни материали - в радиус не по-малко от 20 m.

1.6. Когато горимите материали не могат да бъдат отстранени, те се защитават от топлината и искрите с негорими екрани, паравани или се използва вода.

1.7. При наличие на условия за изпарения на леснозапалими и горими течности и газове се осигурява вентилация, която намалява концентрацията на парите най-малко два пъти под долната граница на взривяване, което се установява с анализ и протокол съгласно приложение № 5.

1.8. Горимите конструкции, които са в близост до мястото на огневите работи на открито или закрито и не могат да бъдат демонтирани или изнесени на безопасно място, се защитават от топлината и искрите с негорими паравани, екрани, поливат се с вода, като се спазват разстоянията, дадени в таблицата.

Височина на мястото на извършване огневи работи над нивото на пода или нискостоящи площадки и етажи, m	0	Над 0 до 2	Над 2 до 3	Над 3 до 4	Над 4 до 6	Над 6 до 8	Над 8 до 10	Над 10
Радиус на зоната, m	7	8	9	10	11	12	13	14

1.9. Преди започване на работа работниците, извършващи огневи работи, са длъжни:

1.9.1. да проверят подготовката на работното място в противопожарно отношение, изпълнението на предписаните мероприятия в акта за огневите работи и наличието на необходимите съоръжения и средства за гасене;

1.9.2. при наличие на отвори в хоризонтални и вертикални прегради да ги

уплътнят с подходящи негорими материали;

1.9.3. да проверят изправността и състоянието на ацетиленовия генератор, регулатора на газообразуването, водния предпазител, горелката, резача, маркучите, вентилите, бутилките с газ, редуктора, манометрите, електроженовия апарат, кабелите, ръкохватката, заземяването, зануляването и др.; при наличие на неизправности в тях същите да бъдат отстранени;

1.9.4. да не започват извършването на огневи работи, ако не са спазени изискванията по т. 1.9.1 - 1.9.3.

1.10. По време на работа работниците, извършващи огневи работи, са длъжни:

1.10.1. да не допускат попадане на искри, разтопен метал и остатъци от електроди върху горими конструкции и материали;

1.10.2. да следят и поддържат постоянно пълен с вода водния предпазител до определеното ниво;

1.10.3. да наливат вода в предпазителя и да проверяват нивото ѝ само след спиране подаването на газ;

1.10.4. да предпазват маркучите и кабелите от механично или химическо повреждане;

1.10.5. да не поставят нагрети поялници и горелки върху или близо до горими материали;

1.10.6. при възникване на запалване или пожар незабавно да изключат подаването на газ или захранването на електрожените и другите апарати и съоръжения, да съобщят на РСПАБ и да започнат гасителни действия с наличните противопожарни съоръжения и средства.

1.11. След завършване на работа работниците, извършващи огневи работи, са длъжни:

1.11.1. да изгасят горелката чрез прекратяване достъпа най-напред на горимия газ и след това на кислорода;

1.11.2. да изпуснат ацетилен от генератора, да изчистят касетките от кашата и да промият отделните части на генератора с вода;

1.11.3. да приберат бутилките, генераторите, електрозаваръчните и другите съоръжения на мястото, определено за постоянното им съхраняване;

1.11.4. да уведомят ръководителя на огневите работи за завършването им.

1.12. Преди извършване на огневи работи в резервоари, тръбопроводи, апарати и др., в които има или е имало леснозапалими и горими течности, газове и прахове, е необходимо: вместимостите да се изпразнят и почистят; ако са под налягане, налягането да се понижи до атмосферното; да се промият с гореща вода, прегрята пара или воден разтвор на сода каустик, след което да се подсушат и вентилират; да се направи лабораторен анализ на въздушната среда, като пробите се вземат от най-слабо проветриваните места в зависимост от плътността на парите (газовете) спрямо въздуха. Данните от лабораторния анализ се отразяват в протокол съгласно чл. 4.

1.13. Не се допуска извършване на огневи работи без лабораторен анализ и осигурени условия за пожарна и взривна безопасност.

1.14. Резервоарите, цистерните, тръбопроводите, апаратите и др., на които ще се извършват огневи работи, се изключват или изолират от комуникациите със заглушки. Всички люкове, контролни и други отвори на заваряваните резервоари, съдове и др. по време на огневи работи трябва да са отворени и в тях да се поддържа постоянна вентилация.

1.15. Времето на поставянето и отстраняването на заглушките се отразява в съответния дневник.

1.16. След приключване на работа ръководителят и изпълнителят на огневите работи са длъжни да проверят работните места за осигуряване на пожарната безопасност, като се обърне внимание на района около и под мястото на огневите работи. Резултатите от проверката се регистрират в акта по чл. 101, ал. 1.

1.17. Огнени работи, които се извършват на места, определени съгласно чл. 3, ал. 1, т. 4 и 5, се наблюдават в продължение на 3 - 5 часа след приключването им. Лицето, извършващо наблюдението, се назначава от издалия акта или от ръководителя на огневите работи срещу подпис, като неговото име се вписва в т. 7, буква "в" или "г" от приложение № 3.

1.18. Повторно започване на работа се допуска след пълно възстановяване на условията за безопасност.

1.19. Огневите работи незабавно се преустановяват при настъпване на изменения в условията за пожарна безопасност, като: поява на взривоопасни пари или газове, спиране на вентилацията, повреди в заваръчните машини, агрегати, съоръжения и др.

1.20. При временно прекъсване на огневите работи ръководителят и изпълнителят на работите са длъжни да изключат подаването на газ или захранването на електроженовите апарати, да направят внимателен оглед на района около и под мястото на извършването им и да осигурят наблюдение по време на почивката.

2. Изисквания за устройване на работното място при работа със съоръжения за извършване на газозаваръчни дейности

2.1. Стационарните и преносимите ацетиленови генератори от всички видове се ползват, при условие че са регистрирани и технически освидетелствани по реда на ПБТЗРМ.

2.2. Устройство на стационарните и преносимите генератори на открито или в самостоятелни, пригодени за целта помещения, се извършва в зависимост от тяхната категория, налягане и производителност съгласно действащите норми за пожарна безопасност.

2.2.1. Преносимите и возимите ацетиленови генератори се устройват на разстояние не по-малко от 10 m до:

- а) местата на заваръчни работи;
- б) открит огън и силно нагreti предмети;
- в) рампи за преливане на леснозапалими и горими течности и до групови бутилкови инсталации;
- г) местата за вземане на въздух за компресори;
- д) вентилатори.

2.2.2. При устройването на генератори се поставят знаци съгласно Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана, както и надпис "Пушенето забранено".

2.3. Забранява се оставянето на неразложен калциев карбид в ацетиленовите генератори след завършване на огневите работи. Карбидната каша се събира в определени за целта негорими съдове, след което се изхвърля в специални ями или бункери.

2.4. В зона с радиус 10 m около местата за изхвърляне на карбидна каша се забранява пушенето, паленето на открит огън, извършването на огнени работи и

дейности, свързани с отделянето на искри и пламък. Зоната се обозначава със забранителни знаци съгласно Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана.

2.5. Газоподаващите маркучи се присъединяват към нипелите, редукторите, водните предпазители и горелките посредством пристягащи скоби.

2.6. Бутилките с газ се транспортират в специално пригодени превозни средства, надеждно укрепени, изключващи възможност от падане, разместване и удряне на бутилките една в друга. Вентилите на бутилките да са затворени и защитени с предпазни капачки.

2.7. Допуска се съвместно транспортиране върху специално устроени колички само на една бутилка с горим газ и една с кислород, при условие че са добре закрепени и няма възможност за удар между двете бутилки.

2.8. При съхраняване, превозване или използване бутилките се защитават от действието на слънчеви лъчи и други източници на топлина за недопускане на нагряване над 40 °C.

2.8.1. Бутилките с кислород и други газове се поставят на разстояние не по-малко 1 m от отоплителни радиатори и на 5 m от мястото на огневите работи, от печки и други източници на огън или топлина. Между работещите бутилки за кислород и ацетиленовите генератори се осигурява разстояние най-малко 5 m.

2.8.2. Забранява се съвместното съхраняване в едно помещение на бутилки с кислород, горими газове, калциев карбид, бои, масла и други леснозапалими и горими течности.

2.8.3. При съхраняване, превозване или използване на бутилките с кислород или други газове под налягане се спазват изискванията на Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR) от 1995 г.

2.8.4. При извършване на газозаваръчни работи се осигурява разстояние най-малко 5 m между бутилките с кислород и бутилките с горими газове.

2.9. В помещенията за извършване на огневи работи с до десет заваръчни поста се допуска в едно помещение да има резерв не повече от пет бутилки с горим газ и пет бутилки с кислород. Бутилките се ползват, закрепени със скоби във вертикално положение.

2.10. Останалите бутилки се съхраняват съгласно изискванията на действащите норми за пожарна безопасност.

2.11. Кислород и газ в помещенията с над 10 заваръчни поста се подават централно. Бутилките с кислород, горим газ, както и ацетиленовият генератор се разполагат извън заваръчното помещение.

2.12. При манипулации (подрездане, местене, транспорт и др.) на празни бутилки за кислород и горими газове се спазват същите противопожарни мерки както за пълни бутилки.

2.13. В помещенията за съхраняване и отваряне на варели с калциев карбид се забранява пушенето, използване на открит огън и на инструменти, които могат да образуват искри. Забранява се използването на инструменти от мед, сребро или медни предмети за работа по варелите с калциев карбид, по генераторите и други места, където е възможно съприкосновението им с ацетилен.

2.14. Варелите с калциев карбид се отварят посредством месингови секачи и чукове. Херметично затворените и запоените варели се отварят със специални ножове, като мястото на рязане предварително се намазва с плътен слой грес. Отворени варели с

калциев карбид се защитават с водонепропускливи капаци.

2.15. Калциевият карбид се съхранява в сухи, добре проветрени помещения съгласно изискванията на действащите норми за пожарна безопасност.

2.16. Съхраняваният в помещенията карбид се поставя на дървени поставки (скарни) на височина най-малко 0,2 m.

2.17. В механизирани склади се съхраняват варели с калциев карбид, при условие че са поставени вертикално най-много на три реда един над друг.

2.18. В останалите склади варелите с калциев карбид се съхраняват при спазване на следните изисквания:

2.18.1. при вертикално поставени варели - най-много в два реда един над друг;

2.18.2. при хоризонтално поставени варели - най-много в три реда един над друг;

2.18.3. поставени дъски или други искробезопасни материали между редовете от варели;

2.18.4. широчината на проходите между редовете от варели е не по-малко от 1 m.

2.19. Забранява се устройването на склади за калциев карбид в помещения без прозорци, под кота 0,00 m, във влажни места или в помещения, през които преминават водопроводи и паропроводи.

2.20. В помещението, където е разположен ацетиленовият генератор, ако няма междинен склад, могат да се съхраняват до 200 kg калциев карбид. Допуска се само един варел да е отворен при спазване на съответните изисквания.

2.21. При извършване на газозаваръчни и газорезни работи се забранява:

2.21.1. размразяването на ацетиленови генератори, тръбопроводи, вентили, редуктори и други детайли на заваръчните устройства с открит огън или посредством загрети предмети, както и използването на инструменти, които при удар образуват искри;

2.21.2. допирът на кислородни бутилки, редуктори и друго заваръчно оборудване до леснозапалими и горими течности, растителни, животински и минерални масла, омаслено облекло, конци и други предмети;

2.21.3. пушенето и използването на открит огън на разстояние, по-малко от 10 m от бутилки с горими газове или с кислород, от ацетиленови генератори и от ями за карбидна каша;

2.21.4. използването на един и същ воден предпазител за едновременна работа от двама заварчици, зареждането на генератора с едри парчета или прахообразен калциев карбид, както и използването на железни пръти за вкарване на карбида през фунията на апарата;

2.21.5. зареждането на апарата с калциев карбид при мокра касета, при наличие на вода в газосъбирателя или зареждане на касетата повече от половината от нейния обем, ако генераторът работи на принципа "Вода върху карбид";

2.21.6. продухването на маркучите за горими газове с кислород и обратно - маркучите за кислород с горими газове, взаимното им заменяне по време на работа и използването на маркучи с дължина над 40 m или под 10 m; по изключение се допуска използването на маркучи с дължина над 40 m с писменото разрешение на ръководителя на огневите работи и на издателя разрешителното по чл. 5, ал. 1;

2.21.7. работа с неизправен воден предпазител или ако той е без или с по-малко от необходимото количество вода;

2.21.8. заплитането, прегъването или натискането на газопроводните маркучи;
2.21.9. пренасянето на генератора, когато в газосъбирателя има ацетилен;
2.21.10. ускоряване работата на ацетиленовия генератор чрез преднамерено повишаване налягането на газ посредством увеличаване количеството на калциев карбид в касетата на генератора или поставяне на допълнителни тежести върху балона; оставяне без наблюдение на горелки, които работят;

2.21.11. поставянето и оставянето на бутилки със сгъстени (втечнени) газове между машините, на проходите и пътищата за евакуация, на пешеходните пътеки или на пътищата за вътрешноцеховия транспорт.

2.22. При извършване на огневи работи с подаване на горивен газ от бутилки и при централно хранене с пропан-бутан или природен газ, както и при извършване на огневи работи по действащи газопроводи и инсталации се спазват изискванията на Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на газовите съоръжения и инсталации за втечнени въглеводородни газове и на ПБТЗРМ.

3. Изисквания при извършване на електрозаваръчни работи

3.1. Постоянни електрозаваръчни работи се извършват в определени за целта помещения с осигурена вентилация или на открити площадки и навеси.

3.2. Постоянните места за електрозаваръчни работи в помещенията се отделят от производствените и другите помещения с плътна негорима преграда с височина не по-малка от 2,5 m.

3.3. Помещенията, в които се извършват електрозаваръчни работи, се изграждат от негорими материали. Подове от дървени павета се допускат за употреба, ако са поставени върху негорима основа и ако заварките се извършват без предварително нагриване на детайлите.

3.4. Съоръженията за електрозаваряване се експлоатират, при условие че отговарят на изискванията на тази наредба, на Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на газовите съоръжения и инсталации за втечнени въглеводородни газове и на Правилника по безопасността на труда и експлоатацията на електрическите уредби и съоръжения (Д-01-008).

3.5. Предназначението на агрегатите, апаратите, приборите и съединенията на електрическите схеми се определя в техническата документация, която се прилага към електрозаваръчните съоръжения.

3.6. Заваръчните съоръжения за ръчна заварка се осигуряват с прекъсвач или контактор за включване на източника за заваръчен ток към разпределителната мрежа на цеха, с предпазители в първичната верига и указател на силата на заваръчния ток, амперметър или скала за регулатора на тока.

3.7. Еднопостовите заваръчни машини, токоизправителите, генераторите и трансформаторите се защитават с предпазители от страната на хранващата мрежа. Предпазители към веригата на заваръчния ток не се изискват.

3.8. За временните места за заваряване, където се налагат чести премествания на заваръчните апарати и инсталации, се използват здрави, напълно изолирани шлангови кабели.

3.9. Електрическите проводници на заваръчните апарати трябва да са с подходящо сечение в зависимост от силата на тока и с изолация, която отговаря на работното напрежение. Стопяемите вложки на предпазителите трябва да са фабрични (калибровани) и да отговарят на пределно допустимия номинален ток.

3.10. Забранява се използването на голи или с нарушена изолация проводници,

както и употребата на нестандартни електрически предпазители.

3.11. Жилата на заваръчните проводници се съединяват чрез пресоване, заваряване, запояване или чрез специални винтови съединения.

3.11.1. Присъединяването на електрическите проводници към електродържателя и към заваряваното изделие посредством щипка на маса-апарат се извършва с медни кабелни накрайници, закрепени с болтове и шайби или чрез спояване.

3.11.2. Проводниците се присъединяват към заваръчните машини посредством медни накрайници или със специални куплунги, оразмерени за съответната стойност на заваръчния ток.

3.12. Електрическите проводници, които свързват заваръчния апарат, разпределителното табло и другото оборудване, както и местата на електрозаваръчните работи трябва да са добре изолирани и защитени от действието на високата температура и от механични въздействия.

3.13. Кабелите на електрозаваръчните машини, агрегати и апарати се прокарват на разстояние не по-малко от 0,5 m от тръбопроводи за кислород и на разстояние 1 m от тръбопроводи за ацетилен и други горими газове. По изключение тези разстояния могат да се намалят наполовина, при условие че газопроводите са затворени в защитни метални тръби.

3.14. Забранява се използването за обратен проводник на вътрешнозаводски железопътни линии, заземителни мрежи или занулявания, както и на метални конструкции на сгради, тръбопроводи и технологични съоръжения. Заварките се извършват само при използване на два проводника, като кабел-масата се поставя задължително на заваряваното съоръжение.

3.15. При електрозаваръчни работи в пожаро- и взривоопасни помещения за обратен проводник се използва такъв, който е съразмерен на проводника, свързващ електродържателя.

3.16. Ръкохватката на електродържателя се изработва от негорим диелектричен материал, изключващ възможността от късо съединение между нея и заварявания детайл при прекъсване на работа или случайно допиране на метални предмети.

3.17. Остатъците от използваните електроди се събират и поставят в специални метални съдове.

3.18. Корпусът на електрозаваръчните съоръжения се занулява. Вторичната намотка на заваръчния трансформатор се изолира спрямо нулевия проводник и се заземява.

3.19. Поддръжката на заваръчните съоръжения се извършва в съответствие с установените срокове и правила за планово-предупредителните ремонти.

3.20. Температурата на нагряване на отделните части на заваръчните машини (трансформатори, лагери, четки, контакти на вторичните вериги и др.) не трябва да превишава указаната за съответната апаратура в техническата документация на производителя.

3.21. Изолацията на тоководещите части на заваръчната верига не трябва да има съпротивление, по-малко от 0,5 MW. При автоматично заваряване изолацията се проверява най-малко един път на три месеца, а при заваряване под флюс - един път месечно. Изолацията трябва да издържа на напрежение 2 kV в продължение на 1 min.

3.22. Подхранване на дъгата на апаратите за атомно-водородна заварка се осъществява от отделен трансформатор. Не се допуска захранването им непосредствено чрез какъвто и да е тип регулатор за тока направо от електроразпределителното табло.

3.23. При атомно-водородни заварки горелките се осигуряват с устройства за автоматично изключване на напрежението и за прекратяване притока на водород при прекъсване на веригата.

3.24. Забранява се оставянето без наблюдение на горелки, които работят.

3.25. Най-малкото разстояние, на което се поставят машините за точкови, шевни, релефни и челни заварки до горими материали и конструкции, е 4 m при заварки на детайли със сечение до 50 кв. мм, а при заваряване на детайли със сечение, по-голямо от 50 кв. мм - не по-малко от 6 m.

4. Извършване на огневи работи с употреба на течно гориво

4.1. При извършване на огневи работи с употреба на течно гориво (бензин, керосин и др.) работното място се организира както при газозаваръчните работи.

4.2. Преди започване на огневи работи се проверяват изправността на цялата арматура на горелката, плътността на съединенията на маркучите към нипелите, изправността на резбата в холендрите и главите на горелките.

4.3. За резервоарите за гориво на съоръженията за извършване на огнева работа се осигуряват херметично затваряне, манометър и предпазен клапан.

4.3.1. Резервоарите се разполагат на разстояние не по-малко от 5 m от бутилките с кислород и на не по-малко от 10 m от източниците на открит огън, в т. ч. и горелката.

4.3.2. Допуска се запълване на резервоарите с гориво до $3/4$ от техния обем.

4.4. За извършване на огневи работи се използват само еднородни горива без примеси.

4.5. Допуска се съхраняването на запас от течно гориво за не повече от едносменна работа.

4.6. Изпарителят на горелката се подгръва с поялна (бензинова) лампа или спиртник.

4.7. При извършване на огневи работи с течно гориво се забранява:

4.7.1. подгръване на горелката чрез запалване на разлятото гориво;

4.7.2. рязане, ако налягането на въздуха в резервоара с горива е по-високо от работното налягане на кислорода в резача;

4.7.3. прегръване на изпарителя на резача до вишнев цвят, както и вертикално окачване на горелката с главата нагоре по време на работа;

4.7.4. притискане, преплитане или прегъване на маркучите, с които се подава кислород към горелката;

4.7.5. използване на маркучите за кислород за подаване на бензин или керосин към горелката и обратно.

4.8. Мястото, на което ще се извършват поялни и огневи работи, се почиства от горими материали, а неподвижните горими конструкции, разположени на разстояние, по-малко от 5 m, се защитават от запалване с метални щитове и екрани или чрез поливане с вода.

4.9. Всяка поялна (бензинова) лампа трябва да притежава паспорт, в който се посочват резултатите от хидравличните изпитвания, извършени от производителя, и допустимото работно налягане.

4.9.1. Лампите се осигуряват с пружинни предпазни клапани, регулирани на определеното в паспорта налягане, а лампите с вместимост 3 l и повече - и с манометри.

4.9.2. Лампите се поддържат в пълна изправност, като най-малко един път месечно се проверява здравината и херметичността им. Не по-рядко от един път в

годината лампите се подлагат на хидравлично изпитване за проверка на издръжливостта им на налягане.

4.10. За предотвратяване на взрив в поялните лампи се забранява:

4.10.1. използване на бензин или смес от бензин и керосин за гориво на лампите, които работят с керосин;

4.10.2. повишаване налягането в резервоарите на лампите над допустимото, посочено в паспорта;

4.10.3. напълване на резервоарите на лампите с гориво повече от 3/4 от обема им;

4.10.4. подгръване на горелките с гориво, източено чрез помпата от самите лампи;

4.10.5. отвиване на въздушния винт и на наливната пробка, както и зареждане с гориво по време на работа или ако лампите не са изстинали;

4.10.6. разглобяване, ремонт и зареждане на лампите, изливане на горивото близо до открит огън и до източници на огън;

4.10.7. използване на поялни лампи за размразяване на водопроводни тръби, нафтопроводи, мазутопроводи и на тръбите на отопление в сградите с горими конструкции или облицовки.

4.11. След работа поялните лампи се прибират и съхраняват на определени за целта места.

4.12. За да не се допуска задръстване на горелките, изхвърляне на пламък и други повреди, горивата за тях преди зареждане се пречистват от чужди примеси чрез филтриране.

5. Изисквания при топене на битуми и смоли

5.1. Съдовете за разтопяване на битуми - асфалт, катран, смоли и др., се устройват на определени за целта безопасни площадки, разположени на разстояние не по-малко от 15 m от горими постройки и скелета на новостроящи се сгради.

5.1.1. Районът около съдовете за разтопяване на битум се почиства от горими материали, треви и др. в радиус 5 m.

5.1.2. Не се допуска разтопяване на битуми върху покривите на сгради.

5.2. Всеки съд задължително се осигурява с плътно затварящ се негорим капак за предпазване от дъждовни води и от изкипяване на битума, както и за гасене в случай на запалване.

5.3. След завършване на работа огънят в огнището се изгасява.

5.4. Местата за разтопяване на битум се осигуряват с подръчни средства за пожарогасене: за всеки съд по 0,5 куб. м сух пясък, лопата, пожарогасител с прах - 6 kg, и противопожарно одеяло.

5.5. По протежение на фронта за полагане на горима изолация или битум на всеки 20 m се поставят не по-малко от един пожарогасител с прах - 6 kg.

5.6. При подвижни съдове за разтопяване на битум, които работят с втечен газ, на работното място се допускат не повече от две бутилки газ, които при работа се поставят в естествено вентилиращи се метални шкафове на разстояние не по-малко от 20 m от съдовете. Шкафовете се държат заключени.

5.7. Резервните бутилки с газ се съхраняват в помещения, които отговарят на изискванията на действащите норми за пожарна безопасност и на Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на газовите съоръжения и инсталации за втечени въглеводородни газове.

5.8. При извършване на изолационни работи по магистрални тръбопроводи с нагreti материали се спазват следните изисквания:

5.8.1. районът около съдовете за подгряване на изолационните материали се почиства в радиус 5 m от горими материали, трева и др.;

5.8.2. съдовете за разтопяване на битум се разполагат на разстояние 15 m от траншеите на тръбопроводите, от местата за зареждането им с леснозапалими течности, от открити и закрити складове за горими материали;

5.8.3. запасите от суровини и твърдо гориво се разполагат на разстояние не по-малко от 5 m от съдовете за приготвяне на битум;

5.8.4. запасите от бензин за подготовка на грунда се съхраняват в плътно затворени негорими съдове на разстояние не по-малко от 50 m от огнището.

5.9. При извършване на горещи изолационни работи в близост до електропроводни линии съдовете за подгряване на битум, горивото и механизмите за извършване на изолационни работи по магистрални тръбопроводи трябва да са на разстояние не по-малко от 1,5 пъти височината на електрическите стълбове.